

Cơ hội và thách thức đặt ra đối với sinh viên ngành kế toán, kiểm toán sau khi tốt nghiệp trong cuộc cách mạng công nghiệp 4.0

Lưu Thị Hoan

Khoa Kế toán, Đại học Kinh tế Kỹ thuật Công nghiệp

Kế toán, kiểm toán là một trong những ngành học có mặt gần như ở tất cả các trường đại học, kể cả các trường kỹ thuật bởi tỷ lệ sinh viên học ngành này khá cao, nhân sự ngành này luôn trong top đầu. Khi mà tỷ lệ học nhiều thì sẽ đặt ra những cơ hội và thách thức cho sinh viên sau khi tốt nghiệp. Đặc biệt trong thời đại công nghệ 4.0, bên cạnh cơ hội về việc làm thì sinh viên cũng gặp không ít khó khăn thách thức khi tốt nghiệp. Đó là những cơ hội và thách thức gì? Chúng ta cùng tìm hiểu trong bài viết sau.

1. Những cơ hội đối với sinh viên ngành kế toán, kiểm toán sau khi tốt nghiệp

Thứ nhất, cơ hội việc làm lớn và đa lĩnh vực. Với vai trò quan trọng của kế toán trong công tác quản lý kinh tế, tài chính ở các đơn vị, Luật kế toán quy định tất cả các đơn vị thuộc tất cả các lĩnh vực trong nền kinh tế quốc dân đều phải tiến hành công việc kế toán. Điều này có nghĩa là bất cứ cơ quan, doanh nghiệp, tổ chức nào, tùy thuộc vào quy mô và lĩnh vực hoạt động, đều cần đến ít nhất một nhân viên kế toán. Theo mục tiêu của Chính phủ đến năm 2020, nước ta sẽ có khoảng 1 triệu doanh nghiệp hoạt động. Mỗi doanh nghiệp lĩnh trung bình cần từ 4 đến 6 nhân viên kế toán làm việc. Như vậy, sẽ có không ít cơ hội việc làm cho các bạn lựa chọn nghề kế toán sau khi ra trường. Bên cạnh đó, kế toán là một nghề đa dạng với nhiều lĩnh vực khác nhau. Từ các lĩnh vực ấy chúng ta có thể chia thành nhiều nghề khác nhau đó là kế toán, tài chính, kiểm toán và thuế. Chính bởi sự đa dạng của lĩnh vực nên một nhân viên kế toán sẽ có nhiều lựa chọn trong lĩnh vực mình đã chọn.

Thứ hai, sinh viên có cơ hội mở rộng phạm vi tìm kiếm công việc. Thành tựu của cuộc cách mạng công nghệ 4.0 với hệ thống mạng không dây, giúp sinh viên tìm kiếm công việc phù hợp với năng lực của bản thân một cách dễ dàng. Việc tìm kiếm công việc thông qua các công cụ tìm kiếm trên internet, các trang báo điện tử về tuyển dụng như: <http://vietnamworks.com>, www.careerlink.vn, ...bên cạnh đó còn có cả trang mạng xã hội cũng được nhiều công ty sử dụng để tuyển dụng uy tín, điển hình như: <https://www.linkedin.com/>. Công nghệ thông tin sẽ giúp dữ liệu số hóa để việc tìm kiếm công việc kế toán, kiểm toán không giới hạn bởi khoảng cách địa lý.

Thứ ba, sinh viên có cơ hội tiếp cận các công việc tầm cỡ quốc gia, quốc tế. Trong nền kinh tế thời kỳ hội nhập 4.0, các công ty đa quốc gia ngày càng mở rộng tầm ảnh hưởng của mình trên toàn cầu, đặc biệt là các nước đang phát triển. Việt Nam cũng được nhắm đến là một đất nước tiềm năng để các công ty nước ngoài kinh doanh và đầu tư. Do đó, chất lượng nguồn nhân lực đòi hỏi phải nâng cao theo chuẩn mực quốc tế. Sự tăng lên về số lượng học viên ACCA như một xu hướng tất yếu. Chính vì vậy, khi còn trên ghế nhà trường hay sau khi tốt nghiệp các bạn sinh viên hoàn toàn có thể tham gia trang bị cho mình một tấm "hộ chiếu" mang tầm quốc tế như: ACCA, FIA/CAT, CFA hay CIMB để có thể đi bất cứ nơi đâu trên Thế giới và dĩ nhiên kèm theo sẽ là mức thu nhập và vị trí công việc đáng mơ ước.

2. Những thách thức sinh viên ngành kế toán, kiểm toán gặp phải sau khi tốt nghiệp

Thứ nhất, thiếu kinh nghiệm cụ thể. Nhiều nhà tuyển dụng thích ứng viên có một chút kinh nghiệm trong ngành của họ đặc biệt trong ngành kế toán, kiểm toán. Mặc dù các ứng viên đã tốt nghiệp với bằng cấp cao và có lẽ đã biết rất nhiều về ngành nghề của mình nhưng kinh nghiệm làm việc trong thực tế sẽ giúp ứng viên có nhiều khả năng được chọn hơn. Để có được kinh nghiệm thực tế, các ứng viên này nên cố gắng tìm một vị trí thực tập trong những năm học đại học hay khi đi kiến tập tại doanh nghiệp. Nhưng không phải bất kỳ đơn vị thực tập nào cũng sẵn sàng cho bạn làm công việc kế toán - một công việc đòi hỏi rất nhiều kinh nghiệm xử lý hóa đơn chứng từ, xử lý về thuế,... Chính vì vậy việc có kinh nghiệm thực tế trong thời gian còn ngồi trong ghế nhà trường còn gặp rất nhiều khó khăn, khiến cơ hội tiếp cận công việc tốt là một thách thức rất lớn đối với sinh viên sau khi tốt nghiệp.

Thứ hai, kỹ năng thiếu thực tế. Có sự khác biệt lớn giữa những kiến thức và kỹ năng bạn tích lũy được từ giảng đường với những gì diễn ra ở môi trường công việc. Do đó, không ít các bạn trẻ ôm ấp lý tưởng xa vời đã “vỡ mộng” khi đối diện với thực tế. Dù số lượng tuyển dụng không ít, và đa dạng kênh thông tin nhưng đều có những yêu cầu rất cao cho các vị trí, từ quản lý cho đến nhân viên. Cho dù một vị trí kế toán viên, trợ lý kiểm toán cũng có yêu cầu nhất định về chuyên môn, và kinh nghiệm thực tế cũng như các kỹ năng mềm,...

Thứ ba, thụ động trong tìm việc. Trong thời đại công nghệ thông tin ngày càng phát triển, sinh viên có cơ hội tiếp xúc với các ứng dụng khoa học công nghệ phát triển năng cao trình độ chuyên môn, cùng với các kỹ năng tin học, xử lý tình huống, thuyết trình,... phục vụ cho công việc của mình sau khi ra trường thế nhưng không ít bạn sinh viên ít chịu giao tiếp, quen sống phụ thuộc vào gia đình nên chỉ biết trông đợi vào sự giới thiệu việc làm từ người quen.

Thứ trường việc làm ngày nay rất rộng mở với đa dạng kênh thông tin, nên bạn hãy chủ động tận dụng mọi cơ hội. Bạn có thể tìm việc trực tuyến, đến các hội chợ tuyển dụng, sự giới thiệu của thầy cô, hoặc các mối quan hệ trên mạng xã hội.

Thứ tư, thiếu kỹ năng phỏng vấn. Không ít bạn trẻ với kinh nghiệm và chuyên môn bình thường, nhưng vẫn được các doanh nghiệp lớn lựa chọn. Điểm khác biệt nằm ở các kỹ năng mềm giúp gây ấn tượng với nhà tuyển dụng trong buổi phỏng vấn.

Điều này bao gồm rất nhiều yếu tố như: Cách trả lời - đặt câu hỏi, thái độ ứng xử, ngôn ngữ cơ thể... Lời khuyên giúp bạn thành công trong buổi phỏng vấn là nên chịu khó nghiên cứu về công ty tuyển dụng, tìm hiểu các vấn đề quan trọng và luyện tập trước khi đi phỏng vấn.

Thứ năm, không biết đàm phán lương và phúc lợi. Bên cạnh kỹ năng phỏng vấn, bạn còn phải biết cách đàm phán lương và phúc lợi nhằm tránh thiệt thòi cho bản thân. Không ít trường hợp, do thiếu kinh nghiệm, nhiều bạn đã đặt bút ký vào những hợp đồng nhận việc mà bỏ qua vấn đề bảo hiểm và các chế độ khác.

3. Một số đề xuất, kiến nghị

Để lao động hành nghề kế toán của Việt Nam có thể hội nhập vào thị trường lao động trong, ứng viên nghề kế toán cần có những thay đổi căn bản toàn diện, cùng với đó là các cấp, ngành liên quan cần tập trung triển khai các nội dung sau:

Thứ nhất, đối với bản thân sinh viên, các ứng viên kế toán. Sinh viên cần tham gia các khóa đào tạo kỹ năng: kỹ năng thuyết trình, giao tiếp, đàm phán,... ngay từ khi trên ghế nhà trường, không những chỉ học mà cần thực hành — đó chính là việc các bạn tham gia các câu lạc bộ, tham gia các cuộc thi, hay là việc đi

làm thêm cũng là một trong những yếu tố cải thiện kỹ năng mềm của bản thân.

Trau dồi kiến thức chuyên môn, tham gia các khóa đào tạo chứng chỉ ngắn hạn, chứng chỉ thực hành thực tế để ngay những ngày đầu tiên đi thực tập các bạn cũng có thể dẫn tiếp cận được với công việc kế toán, chỉ đơn giản là nhập liệu, xử lý các chứng từ đơn giản nhưng cũng giúp các bạn rèn được các kỹ năng làm việc thực tế.

Thứ hai, đối với các cơ sở đào tạo, hiệp hội. Có các trường cao đẳng, đại học, cần xây dựng chương trình đào tạo kế toán phù hợp với Việt Nam trong bối cảnh của thông lệ quốc tế. Chương trình đào tạo phải thiên về thực hành nhiều hơn lý thuyết. Cơ sở đào tạo nên thuê cả chuyên gia kế toán, kế toán trưởng những DN lớn các lĩnh vực như tài chính, xây dựng, sản xuất, dịch vụ... trực tiếp tới giảng dạy, hướng dẫn trao đổi thực tiễn giúp các bạn rèn được các kỹ năng ngành kế toán.

Các cơ sở đào tạo cần thường xuyên bồi dưỡng, nâng cao trình độ cho giảng viên giảng dạy môn kế toán tài chính, nhằm nâng cao lý luận và thực tiễn trong lĩnh vực kế toán tài chính; ký kết hợp tác với những doanh nghiệp lớn nhằm tạo ra những môi trường học tập “không giảng đường” để sinh viên có thể nắm được mô hình tổ chức từ nhân sự, sản xuất, bán hàng, đặc biệt là mô hình tổ chức công tác kế toán tại doanh nghiệp

Bên cạnh những vấn đề trên, cơ sở giáo dục cần xây dựng phòng kế toán “ảo”, có thể thành lập những công ty con của cơ sở đào tạo và coi đó là nơi tiếp xúc và kế toán cho sinh viên ngành kế toán, ngoài ra cần tăng giờ học ngoại ngữ theo hướng ngoại ngữ chuyên ngành, vì trong thực tế sinh viên tốt nghiệp ngành kế toán khi hành nghề rất yếu về ngoại ngữ...

Hội Kế toán và kiểm toán Việt Nam, Hội Kế toán hành nghề Việt Nam thực hiện chức năng tạo ra sân chơi cho những người hành nghề kế toán tham gia, trao đổi với nhau giữa các hội viên thông qua những hội nghị, hội thảo nhằm nâng cao năng lực về kế toán tài chính. Tổ chức các lớp bồi dưỡng nghiệp vụ nâng cao, cập nhật chính sách pháp luật về kế toán — tài chính, cần hợp tác với những tổ chức hội hành nghề kế toán quốc tế, mời những chuyên gia về kế toán quốc tế tới chia sẻ kinh nghiệm trao đổi về kế toán, khuyến khích kế toán theo hướng quốc tế nhằm cung cấp kiến thức về hội nhập cho lao động hành nghề kế toán./

Tài liệu tham khảo

Kế toán phải làm gì để “Sống sót” trong cuộc cách mạng công nghệ 4.0? — Tạp chí tài chính

Phát triển ngành Kế toán, Kiểm toán Việt Nam thời kỳ Cách mạng công nghệ 4.0 — Phan Nguyễn Hoàng Chánh, Lê Đức Thắng, Trường ĐH Công nghệ TP. Hồ Chí Minh.